

GENERALINIS ADVOKATAS

JULIANE KOKOTT IŠVADA,

pateikta 2015 m. gegužės 20 d.(1)

Byla C-595/13

Staatssecretaris van Financiën

prieš

Fiscale Eenheid X N.V. c.s.

(*Hoge Raad der Nederlanden* (Nyderlandai) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Mokesčių teisė – Pridėtinės vertės mokestis – Šeštosios direktyvos 77/388/EEB 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunktis – Specialioji investicinių fondų valdymo atleidimas nuo mokesčių – Nekilnojamasis turtas kaip specialioji investicinių fondų objektas – Faktinis nekilnojamojo turto administravimas kaip specialaus investicinio fondo valdymas“

I – **Pažanga**

1. Sąjungos teisės aktuose, reglamentuojančiuose pridėtinės vertės mokestį (PVM), jau beveik 40 metų egzistuoja nuostata, kad investicinių fondų valdymas nuo PVM yra atleistas; Teisingumo Teismas yra daug kartų šią nuostatą nagrinėjęs(2). Tačiau tik dabar Teisingumo Teismo pasiekęs prašymas priimti prejudicinį sprendimą iš Nyderlandų dėl klausimo, ar šiuo atleidimu gali pasinaudoti ne tik vertybinių popierių fondai, bet ir nekilnojamojo turto fondai ir koku mastu.

II – **Teisinis pagrindas**

Pridėtinės vertės mokesčių teisės aktai

2. Pagrindiniuose byloje reikšmingu laikotarpiu Sąjungoje galiojo šis pridėtinės vertės mokestį reglamentuojantis teisės aktas: 1996 m. galiojusios redakcijos 1977 m. gegužės 17 d. Šeštoji Tarybos direktyva 77/388/EEB(3) dėl valstybių narių apyvartos mokesčių įstatymų derinimo – Bendra pridėtinės vertės mokesčių sistema: vienodas vertinimo pagrindas (toliau – Šeštoji direktyva).

3. Pagal Šeštosios direktyvos 2 straipsnio 1 punktą PVM, be kita ko, apmokestinamas „paslaugų teikimas, kai šalies teritorijoje už atlygą prekes tiekia ar paslaugas teikia apmokestinamasis asmuo, veikdamas kaip toks“.

4. Pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunktį valstybės narės nuo PVM atleidžia šiuos sandorius:

„6. specialieji investiciniai fondai, kaip juos apibrėžia valstybės narės, valdymą“.

5. Ši nuostata atitinka šiuo metu galiojančios 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos(4) 135 straipsnio 1 dalies g punktas. Todėl nagrinėjamu atveju galima atsižvelgti ir į Teisingumo Teismo praktiką, susijusią su pastarąja nuostata.

6. Nyderlandų teisėje, 1968 m. apyvartos mokesčio įstatymo (*Wet op de omzetbelasting*) 11 straipsnio 1 dalies i punkto 3 papunktyje, nustatyta, kad investicinio fondo ir investicinės bendrovės bendroms investicijoms sukaupto turto valdymas atleidžiamas nuo apyvartos mokesčio.

Investicinių fondų kontrolę reglamentuojantys teisės aktai

7. 1996 m. galiojusios redakcijos 1985 m. gruodžio 20 d. Tarybos direktyvos 85/611/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su kolektyvinio investavimo į perleidžiamus vertybinius popierius subjektais (KIAVPS), derinimo(5) (toliau – KIAVPS direktyva), taikymo sritis šeštoje konstatuojamojoje dalyje apibrėžiama taip:

„kadangi valstybių narių teisės aktų suderinimas pirmiausia turėtų apsiriboti kolektyvinio investavimo subjektais, išskyrus uždarojo tipo, kurie skatina viešą prekybą savo investiciniais vienetais Bendrijoje ir kurių vienintelis tikslas yra investuoti į perleidžiamus vertybinius popierius <...>; kadangi kolektyvinio investavimo subjektai, kuriems netaikoma ši direktyva, reguliavimas sukelia daugybę problemų, kurias reikia spręsti taikant kitas nuostatas, todėl atitinkamai tokie subjektai suderinimo objektu taps vėliau; <...>“

8. Direktyvos 2011/61/ES dėl alternatyvaus investavimo fondų valdytojų(6) (toliau – AIFV direktyva) 1 straipsnyje apibrėžtas jos dalykas:

„Šia direktyva nustatomos alternatyvaus investavimo fondų valdytojų (AIFV), kurie valdo ir (arba) platina alternatyvaus investavimo fondų (AIF) investicinius vienetus ar akcijas Sąjungoje, veiklos leidimo suteikimo, nuolatinės veiklos ir skaidrumo taisyklės.“

9. AIFV direktyvos I priede, be kita ko, nustatyta:

„1. AIFV, valdydamas AIF, atlieka bent šias investicijų valdymo paslaugas:

- a) portfelio valdymą;
- b) rizikos valdymą.

2. Kitos funkcijos, kurias AIFV gali papildomai atlikti būdamas atsakingas už kolektyvinį AIF valdymą:

- a) administravimas:

<...>

- b) platinimas;

- c) su AIF turtu susijusi veikla – <...> infrastruktūros valdymas, nekilnojamojo turto

administravimo veikla <...>“

III – Pagrindinė byla

10. Pagrindinėje byloje nagrinėjamas *Fiscale Eenheid X N.V.* c.s. (toliau – X) PVM įsiskolinimas už 1996 m.

11. X yra mokestinis vienetas, kuriam priklauso kelios bendrovės, kurios apmokestinimo PVM tikslais visos kartu laikomos vienu apmokestinamuoju asmeniu. X priklauso ir bendrovė *A Beheer N.V.* (toliau – A).

12. 1996 m. A suteikė paslaugų trimis bendrovėms, kurias buvo steigę keli pensijų fondai ir kurios veržiasi nekilnojamojo turto prekyba ir administravimu. Kadangi šios bendrovės neturėjo personalo, A pagal sutartį vykdė šias užduotis:

- a) bendrovei administracijos vadovų veiklą;
- b) visas užduotis, kurias bendrovės turi atlikti pagal teisės aktus, bendrovės sutartis, status ir administracinius sprendimus;
- c) bendrovei turto, pirmiausia nekilnojamojo, valdymą;
- d) finansinių ataskaitų teikimą, duomenų apdorojimą ir vidaus auditą;
- e) disponavimą užsakovo turtu, skaitant nekilnojamojo turto pirkimą ir pardavimą;
- f) akcijų savininkų arba akcininkų pritraukimą.

13. X mano, kad visa išvardyta A veikla turi būti atleista nuo PVM remiantis 1968 m. apyvartos mokesčio įstatymo 11 straipsnio 1 dalies i punkto 3 papunkčiu kaip kapitalo bendrovės administravimas. Tačiau mokesčių administratorius laikosi nuomonės, kad nuo PVM gali būti atleistas tik nekilnojamojo turto pirkimas ir pardavimas bei naujų akcijų savininkų pritraukimas (e ir f punktai).

IV – Procesas Teisingumo Teisme

14. Šiuo metu bylą nagrinėjantis *Hoge Raad der Nederlanden* mano, kad lemiamą reikšmę iš dalies turi Sąjungos teisės aiškinimas, todėl remdamasis SESV 267 straipsniu 2013 m. lapkričio 21 d. pateikė Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunktis reikalauja aiškinti taip, kad bendrovė, kuri daugiau nei vienas investuotojas steigė vieninteliu tikslu – investuoti sukauptą kapitalą į nekilnojamąjį turtą, gali būti laikoma investicine bendrove pagal šią nuostatą?

2. Jei pirmąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunktis reikalauja aiškinti taip, kad sūvoka „valdymas“ apima ir bendrovės trečiajam asmeniui perduotą jos nekilnojamojo turto faktinį administravimą?“

15. Per procesą Teisingumo Teisme rašytines pastabas 2014 m. kovo mėn. pateikė X, Nyderlandų Karalystė, Švedijos Karalystė ir Europos Komisija. 2015 m. kovo 4 d. surengtame posėdyje, be šių dalyvių, dalyvavo ir Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė.

V – Teisinis vertinimas

16. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas užduoda du klausimus, susijusius

su specialią investicinį fondą, kaip jie suprantami pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunktį, valdymo atleidimu nuo PVM. Pirmasis klausimas yra dėl sųvokos „specialus investicinis fondas“ (žr. A skirsnį), antrasis – dėl sųvokos „valdymas“ (žr. B skirsnį).

A – *Dėl pirmojo prejudicinio klausimo: „specialus investicinis fondas“*

17. Pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunktį „specialią investicinį fondą, kaip juos apibręžia valstybės narės“, valdymas yra atleistas nuo PVM. Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar toks specialus investicinis fondas gali būti sudarytas ir iš nekilnojamojo turto.

1. Valstybių narių vykdomos specialios kontrolės reikalavimas

18. Šis klausimas valstybės narės negali atsakyti savarankiškai, nors teisę apibręžti joms suteikiama pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunktį. Pagal Teisingumo Teismo praktiką, kaip neseniai konstatavo generalinis advokatas P. Cruz Villalón(7), valstybės narės turi ribotą diskreciją apibręžti „specialią investicinį fondą“.

19. Teisingumo Teismas šiuo klausimu yra nustatęs, kad valstybės narės negali pasirinkti, kuriems iš specialių investicinių fondų bus taikomas atleidimas nuo PVM ir kuriems jis nebus taikomas; nacionaliniame teisėje jos gali tik apibręžti fondus, kurie atitinka sųvoką „specialūs investiciniai fondai“(8).

20. Iš pirmo žvilgsnio tai atrodo kiek miglota, tačiau tai galima paprastai paaiškinti. Būtina atskirti dvi reglamentavimo sritis: pirma, PVM teisės aktus, antra, valstybės vykdomą investicinį fondą arba „investavimo perleidžiamus vertybinius popierius subjektą“, kaip jie iš dalies vadinami Sųjungos teisėje(9), kontrolę.

21. Kaip Teisingumo Teismas yra daug kartų pabręžęs aiškindamas atleidimą nuo PVM, dėl kurio vyksta ginčas šioje byloje, PVM reglamentuojantys teisės aktai buvo suderinti anksčiau nei kontrolę reglamentuojantys teisės aktai(10). Todėl PVM reglamentuojančiuose Sųjungos teisės aktuose, nustatant, kad investicinį fondą, kuriems taikoma speciali valstybės kontrolė, valdymas atleidžiamas nuo PVM, reikėjo remtis nacionaline teise(11). Anksčiau tik valstybės narės nustatydavo, kokiems investiciniams fondams, pirmiausia siekiant apsaugoti investuotojus, taikomas valstybės reguliavimas – t. y. specialios nuostatos, reglamentuojančios veiklos leidimų išdavimą ir jos veiklos priežiūrą. Tokiems nacionaliniu lygmeniu reguliuojamiems specialiems investiciniams fondams Sųjungos teisėje buvo suteikta teisė į atleidimą nuo PVM remiantis Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunkčiu.

22. Teisingumo Teismas kol kas nėra aiškiai nustatęs, kad pasinaudoti atleidimu nuo PVM gali tik fondai, kuriems taikoma speciali valstybės kontrolė. Tačiau jo praktika akivaizdžiai grindžiama šiuo požiūriu.

23. Po to, kai Sųjungos lygmeniu, pirmąsias KIAVPS direktyvas, buvo pradėta reglamentuoti speciali valstybės vykdoma investicinį fondą kontrolė, Teisingumo Teismas apribojo valstybių narių diskreciją apibręžti specialią investicinį fondą, kaip jis suprantamas pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunktį: fondus, kurie reguliuojami pagal KIAVPS direktyvas, valstybės narės privalo laikyti „specialiais investiciniais fondais“(12). Taip kontrolę reglamentuojančių teisės aktų suderinimas gavavo viršenybą prieš valstybių narių teisę apibręžti(13).

24. Tačiau kol kontrolės teisė nėra reglamentuojama Sųjungos lygmeniu, valstybių narių teisę apibręžti tebeegzistuoja. Juk Sųjungos teisės aktų leidėjas KIAVPS direktyvos šeštoje

konstatuojamojoje dalyje paaiškino, jog suderinimas „pirmiausia“ turėtų apsiriboti neuždarojo tipo investavimo subjektais, investuojančiais tik į vertybinius popierius. Todėl Teisingumo Teismas galėjo konstatuoti, kad uždaroji investicinė bendrovė, kurios valstybinė kontrolė Sąjungos teisėje nėra reglamentuota, gali būti specialaus investicinio fondo, kaip jis suprantamas pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunktį, sąvoka(14).

25. Nagrinėjamu atveju situacija yra tapati. Juk pagrindinėje byloje, kurioje reikšminga 1996 m. egzistavusi teisinė situacija, dar negalima atsižvelgti į tolesnę investicinio fondo kontrolę reglamentuojančią teisės aktų suderinimą AIFV direktyvoje.

26. Taigi sako „specialus investicinis fondas“, kaip jis suprantamas pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunktį (bent jau pagal ankstesnę teisinę padėtį), reglamentuojama ir Sąjungos teisėje, ir nacionalinėje teisėje. Tiek, kiek Sąjungos teisėje pagal KIAVPS direktyvą investiciniams fondams taikoma speciali valstybės kontrolė, jie yra specialūs investiciniai fondai atleidimo nuo PVM tikslais. Be to, tiek, kiek valstybės narės numato specialią kitą investicinio fondo rėšį valstybės kontrolė, jie iš esmės taip pat gali pasinaudoti atleidimu nuo PVM.

27. Taip reikėtų suprasti ir Teisingumo Teismo praktiką, pagal kurią specialiais investiciniais fondais valstybės narės privalo laikyti ir tokius fondus, kurie, nebūdami kolektyvinio investavimo subjektai, kaip tai suprantama pagal KIAVPS direktyvą, bent jau turi panašias ypatybes, kad galėtų su jais konkuruoti(15). Tokia konkurencija iš principo gali vykti tik tarp investicinio fondo, kuriems taikoma speciali valstybės kontrolė. Tik tokie investiciniai fondai gali veikti vienodomis konkurencijos sąlygomis ir varžytis dėl tų pačių investuotojų.

28. Sprendimas *ATP PensionService*, kuriame Teisingumo Teismas konstatavo, kad profesinių senatvės pensijų sistemos pensijų fondai gali būti specialieji investicinio fondo sąvoka(16), dera su valstybės vykdomos specialios kontrolės reikalavimu. Juk profesinių senatvės pensijų sistemoms tokia kontrolė iš esmės taip pat yra taikoma – tai matyti iš Direktyvos 2003/41/EB dėl staigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, veiklos ir priežiūros(17).

29. Galiausiai nustatymas, kad atleidimas nuo PVM galioja tik investiciniams fondams, kuriems taikoma speciali valstybės kontrolė, atitinka ir Teisingumo Teismo nusistovėjusioje praktikoje daug kartų pakartotą nurodymą atleidimo nuo mokesčių sąvokas aiškinti siaurai(18). Jei nuo PVM būtų atleidžiami ir nereguliuojami investiciniai fondai, atleidimo nuo PVM taikymo sritis būtų labai plati. Tokiu atveju specialiais investiciniais fondais galėtų būti laikomos, pavyzdžiui, ir bendrovės, kurios, veikdamos kaip kontroliuojančiosios bendrovės, valdo žmonių dalis; tai per teismo posėdį teisingai atkreipė dėmesį Jungtinė Karalystė.

30. Nagrinėjamu atveju konstatuotina, kad investiciniam fondui, kurį sudaro tik nekilnojamasis turtas, nėra taikomi kontrolę reglamentuojantys Sąjungos teisės aktai, galiojantys 1996 m. KIAVPS direktyva pagal jos 1 straipsnio 1 dalį ir 2 dalies pirmą paragrafą taikoma tik vertybinių popierių investiciniams fondams.

31. Vadinas, investicinis fondas, kurį sudaro nekilnojamasis turtas, specialiu investiciniu fondu, kaip jis suprantamas pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunktį, gali būti laikomas tik tuomet, jei nacionalinėje teisėje yra numatyta, kad tokio pobūdžio fondams taikoma speciali valstybės kontrolė. Ar taip yra pagrindinėje byloje, iš prašymų priimti prejudicinį sprendimą patekusio teismo pateiktą duomenų nustatyti neįmanoma; tai įvertinti turės jis pats.

2. Nekilnojamasis turtas kaip leistinas specialus investicinis fondas

32. Jei prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas konstatuot?, kad trims bendrov?ms, kurioms A teik? ?vairias paslaugas, buvo taikoma speciali valstyb?s kontrol?, kyla kitas klausimas: ar tokie special?s investiciniai fondai, kuriems pagal nacionalin?s teis?s aktus taikoma valstyb?s kontrol?, taip pat ir atleidimo nuo PVM tikslais gali b?ti laikomi specialiais investiciniais fondais, kaip jie suprantami pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunkt?.

33. Pagal Teisingumo Teismo praktik? egzistuoja išorin? valstybi? nari? teis?s apibr?žti riba. Kvalifikuoti kaip „special? investicin? fond?“ nacionalin?s teis?s aktuose, reglamentuojan?iuose speciali? investicin? fond? kontrol?, *per* se nepakanka tam, kad b?t? taikomas atleidimas nuo PVM. Dar reikia, kad fondas b?t? patekt? ? s?vok? „special?s investiciniai fondai“, kaip jie suprantami pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunkt?, ir kad j? galima b?t? atleisti nuo PVM, atsižvelgiant ? šios direktyvos tikslus ir mokes?i? neutralumo princip?(19).

34. Taigi net jei trij? bendrovi?, kurioms A teik? ?vairias paslaugas, veiklai ir buvo taikoma speciali valstyb?s kontrol?, gali b?ti, kad j? negalima laikyti specialiais investiciniais fondais, kaip jie suprantami pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunkt?, vien tod?l, kad iš nekilnojamojo turto sudaryti investiciniai fondai nepatenka ? šio atleidimo nuo PVM tikslus.

35. Pagal nusistovėjusi? Teisingumo Teismo praktik? šiuo atleidimu nuo PVM siekiama investuotojams palengvinti investavim? ? investavimo subjekt? vertybinius popierius, nepatiriant PVM išlaid?, ir taip užtikrinant bendros PVM sistemos fiskalin? neutralum? pasirenkant iš tiesioginio investavimo ? vertybinius popierius ir investavimo tarpininkaujant kolektyvinio investavimo subjektams. Ta?iau Teisingumo Teismas aiškiai nelaiko šio tikslo, susijusio tik su vertybiniais popieriais, galutiniu(20).

36. Nustatant atleidimo nuo PVM tikslus, reikia remtis Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunk?io tekstu. Jame kalbama bendrai apie „specialius investicinius fondus“, ta?iau nenurodoma jokia konkre?i investavimo forma. Tod?l nematyti, kad šiuo atleidimu nuo PVM b?t? siekiama palengvinti investavim? tik ? vertybinius popierius, bet ne ? kitas investavimo formas.

37. Ta?iau prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas abejoja, ar Teisingumo Teismo suformuluotas atleidimo nuo PVM tikslas gali b?ti pasiektas nekilnojamojo turto atveju. Jo manymu, tiesioginis investavimas ? nekilnojam?j? turt? bendrai yra apmokestinamas PVM. Ši abejon?, ko gero, grindžiama mintimi, kad tiesioginis investavimas ? vertybinius popierius pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 5 papunkt? PVM paprastai n?ra apmokestinamas. Rodos, prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas mano, kad jei tiesioginis investavimas ? nekilnojam?j? turt? šiaip ar taip n?ra atleidžiamas nuo PVM, tuomet nuo jo netur?t? b?ti atleidžiamas ir nekilnojamojo turto fondo valdymas – tik tokiu atveju tiesiogin? investicija ir investicija ? fond? mokes?i? poži?riu bus traktuojamos neutraliai.

38. Tačiau klausimas, ar ilgalaikio turto objektų *pirkimas ir pardavimas* yra apmokestinamas, ar ne, neturi jokios reikšmės kalbant apie Teisingumo Teismo apibrėžtą specialią investicinių fondų *valdymo* atleidimo nuo PVM tikslą. Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunkčiu siekiamas vienodas požiūris į tiesioginį investavimą ir investavimą į specialius investicinius fondus užtikrinamas nustatant, kad specialią investicinių fondų *valdymas* (kur tiesioginio investavimo atveju vykdo pats investuotojas ir kuriam dėl to *a priori* PVM nėra taikomas) papildomai PVM nėra apmokestinamas. Perkant ir parduodant ilgalaikio turto objektus, tiesioginis investavimas ir investavimas į specialius investicinius fondus iš esmės traktuojamas vienodai, nes abiem atvejais PVM paprastai arba taikomas, arba netaikomas atsižvelgiant į investavimo objektą.

39. Vadinasi, investavimo į nekilnojamąjį turtą atveju atleidimo nuo PVM tikslas pasiekiamas apsaugant investicijų į fondų nuo papildomo PVM išlaidų, kurių nebūtų tiesioginio investavimo į nekilnojamąjį turtą atveju. Priežastis, kodėl Teisingumo Teismas iki šiol šį tikslą siejo su vertybiniais popieriais, yra tai, kad vertybiniai popieriai buvo iki šiol nagrinėti bylų dalykas, ir kartais tai, kad Sąjungos lygmeniu ilgą laiką buvo reglamentuojama tik vertybinių popierių fondų kontrolė.

40. Kaip rodo KIAVPS direktyvos šešta konstatuojamoji dalis, 19 straipsnio 1 dalies e punktas ir 24 straipsnis, kontrolė reglamentuojančiuose teisės aktuose apibrėžiami ne tik kolektyvinio investavimo į perleidžiamus vertybinius popierius subjektai, bet ir kiti kolektyvinio investavimo subjektai. Tai reiškia, kad investavimas į vertybinius popierius yra tik tam tikra reguliuojamo investavimo forma. Tai patvirtina ir šiuo metu galiojanti AIFV direktyva, kuri Sąjungos lygmeniu yra dar vienas žingsnis derinant specialią valstybės vykdomą investicinių fondų kontrolę. AIFV direktyva, be kita ko, taikoma ir nekilnojamojo turto fondams – tai aiškiai išplaukia iš jos 34 konstatuojamosios dalies.

41. Atsižvelgiant į tai, ir nekilnojamojo turto fondams taikant Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunktyje nustatytą atleidimą nuo PVM išvengiama mokesčių neutralumo principo pažeidimo. Tol, kol investiciniams fondams, nepriklausomai nuo to, ar juos sudaro vertybiniai popieriai, ar nekilnojamasis turtas, taikoma vienoda valstybės kontrolė, tarp šių investavimo formų egzistuoja tiesioginė konkurencija. Juk investuotojui abiem atvejais galiausiai svarbu tik kapitalo duodamas pelnas. Tačiau pagal nusistovėjusį Teisingumo Teismo praktiką mokesčių neutralumo principas neleidžia panašų ir todėl tarpusavyje konkuruojančių prekių arba paslaugų vertinti skirtingai pagal PVM(21).

42. Galiausiai nepagrįstu laiku ir Švedijos Karalystės prieštaravimų, kad investuojant į nekilnojamojo turto fondus tarsi neišskaidoma rizika. Tiesa, pagal Teisingumo Teismo praktiką specialus investicinis fondas turi leisti investuotojams išskaidyti riziką(22). Tačiau net jei nekilnojamojo turto fondai *per definitionem* investuoja tik į nekilnojamąjį turtą, rizika vis dėlto išskaidoma. Tai akivaizdu, kai investuojama į kelis nekilnojamojo turto objektus, tačiau taip yra ir kai investuojama į vieną didelį nekilnojamojo turto objektą, nes, pavyzdžiui, rizika, jog gali neatsirasti nuomininkų, paskirstoma daugeliui gyvenamųjų arba komercinių vienetų. Dėl panašios priežasties ir vertybinių popierių specialūs investiciniai fondai gali apsiriboti viena verslo šaka, tačiau nuo PVM jie vis tiek atleidžiami.

43. Vadinasi, darytina išvada, kad ir nekilnojamojo turto fondai, kuriems pagal nacionalinę teisę kaip specialiems investiciniams fondams taikoma speciali valstybės kontrolė, laikytini specialiais investiciniais fondais, kaip jie atleidimo nuo PVM tikslais suprantami pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunktį.

3. Išvada

44. Taigi ? pirm?j? prejudicin? klausim? reikia atsakyti taip: bendrov?, kuri? daugiau nei vienas investuotojas ?steig? vieninteliu tikslu – investuoti sukaupt? kapital? ? nekilnojam?j? turt?, gali b?ti laikoma specialiu investiciniu fondu, kaip jis suprantamas pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunkt?, jei atitinkama valstyb? nar? taiko jai speciali? valstyb?s kontrol?.

B – *D?l antrojo prejudicinio klausimo: „valdymas“*

45. Antrasis prejudicinis klausimas susij?s su „valdymo“ s?vokos, vartojamos kalbant apie atleidim? nuo PVM Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunktyje, aiškinimu. Prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas klausia, ar ši s?voka apima ir tre?iajam asmeniui perduot? specialaus investicinio fondo nekilnojamojo turto faktin? administravim?. Kaip nurodyta sprendime d?l prašymo priimti prejudicin? sprendim?, faktinis nekilnojamojo turto administravimas pirmiausia yra jo išnuomojimas, egzistuojan?i? nuomos sutar?i? administravimas, einamojo remonto darb? užsakymas ir prieži?ra.

46. Iš sprendimo d?l prašymo priimti prejudicin? sprendim? motyv? matyti, kad, kalbant apie „tre?i?j? asmen?“ , turima galvoje A. Kadangi A per?m? visas trij? bendrovi? valdymo užduotis, ?skaitant ir administracijos vadov?s užduotis, nagrin?jamu atveju kyla ne Teisingumo Teismo daug kart? nagrin?tas klausimas, kokiomis aplinkyb?mis išor?s valdytojo, kaip specialaus investicinio fondo tikrojo valdytojo rangovo, teikiamos *atskiros* valdymo paslaugos yra neapmokestinamos PVM(23).

47. Nagrin?jamu atveju kalbama tik apie tai, k? apima valdymo s?voka atleidimo nuo PVM tikslais. Ar ji, kaip diskutavo bylos dalyviai, apima tik nekilnojamojo turto pirkim? ir pardavim?, ar ir j? faktin? administravim??

48. Kaip jau yra nustat?s Teisingumo Teismas, tai, k? apima valdymas, kaip jis suprantamas pagal PVM Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunkt?, nustatoma tik S?jungos teis?je; valstyb?s nar?s šiuo klausimu neturi jokios diskrecijos(24).

49. Ta?iau Teisingumo Teismo praktikoje valdymo s?voka dar n?ra galutinai apibr?žta. Aišku tik tai, veikla, kuriai taikomas PVM, turi b?ti „b?dinga“ kolektyvinio investavimo subjekt? veiklai(25).

50. ?vertinimas, kas yra „b?dinga“ specialaus investicinio fondo valdymui, priklauso nuo specialaus investicinio fondo objekto. Tokio specialaus investicinio fondo prasm? ir tikslas yra išsaugoti ir padidinti turt?. Tod?l tokio fondo valdymui b?dinga viskas, ko valdytojas turi imtis tam, kad išsaugot? jam patik?t? ilgalaik? turt? ir gal?t? iš jo gauti pelno. Taigi jis turi tinkamai administruoti investicinius objektus. K? tai reiškia, galima apibr?žti tik kiekvienu konkre?iu atveju atsižvelgiant ? investicin? objekt?.

51. Jei tai nekilnojamasis turtas, išsaugoti jo vert? ir gauti pelno iš esm?s ?manoma tik j? faktiškai administruojant. Vien tik nekilnojamojo turto nuosavyb?s teis?s tur?jimas jokio pelno negarantuoja.

52. Bet jei specialus investicinis fondas sudarytas iš bendrovi? dali?, j? tur?tojai iš esm?s neb?tina pa?iam k? nors daryti, kad gaut? pelno. Juk bendrov?s ?mon? jau valdo jos administracijos vadovai.

53. Tod?l, kalbant apie vertybini? popieri? fondus, sudarytus iš akcij?, tinkamas investicinio objekto valdymas apima, pavyzdžiui, tik naudojim?si akcininko teis?mis, kaip antai balsavimo teise. Bet akcininkas net neturi teis?s faktiškai administruoti bendrov?s ?mon?s, jei valdo šios bendrov?s dalis. Tod?l faktinio nekilnojamojo turto administravimo negalima lyginti su faktiniu

bendrovės, kurios dalį turi vertybinių popierių fondas ir kuri nepriklauso „valdymui“, kaip jis atleidimo nuo PVM tikslais suprantamas pagal PVM Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunktį, įmonės administravimu.

54. Taigi specialaus investicinio akcijų fondo valdytojas iš esmės gali tik turėti bendrovių dalis tam, kad gautų pelno, o specialaus investicinio nekilnojamojo turto fondo valdytojui to paprastai nepakanka.

55. Šio požiūrio patvirtina ir šiuo metu galiojantys Sąjungos teisės aktai, reglamentuojantys kontrolę. Pavyzdžiui, AIFV direktyvos I priedo 2 punkto c papunktyje numatyta, kad alternatyvaus investavimo fondo valdytojo užduotis, kurioms taikoma institucinė kontrolė, be „administravimo“, yra ir „infrastruktūros valdymas“ bei „nekilnojamojo turto administravimo veikla“, t. y. faktinis nekilnojamojo turto administravimas. Speciali investicinių fondų, patenkančių į KIAVPS direktyvos taikymo sritį, atveju Teisingumo Teismas taip pat daro nuorodą į šios direktyvos II priede pateiktą investicinių fondų ir investicinių bendrovių veiklos aprašą. Pagal Teisingumo Teismo praktiką bet kuriuo atveju jiems, be investicijų valdymo, yra būdingos KIAVPS direktyvos II priede išvardytos „administravimo“ užduotys(26). Net jei AIFV direktyva pagrindinėje byloje dar negali būti taikoma, jos nuostatos vis dėlto rodo, kad faktinis nekilnojamojo turto administravimas yra viena iš „būdingų“ nekilnojamojo turto fondo užduočių.

56. Galiausiai traukti nekilnojamojo turto administravimo „valdymo“ sąvoką netrukdo ir tai, kad nekilnojamojo turto valdymas, kuriam atlikti vienintelis investuotojas samdo trečiųjų asmenų, nėra atleistas nuo PVM. Teisingumo Teismas Sprendime *GfBK* yra atmetęs panašų argumentą, susijusį su vertybinių popierių fondams teikiamomis konsultavimo paslaugomis(27). Atsižvelgiant į atleidimo nuo PVM tikslą(28), lyginami tik investavimas į nekilnojamojo turto fondų ir tiesioginis investavimas į nekilnojamąjį turtą – pastaruoju atveju faktinis nekilnojamojo turto administravimas vykdo pats investuotojas, todėl neturi PVM išlaidų. Taigi laikantis atleidimo nuo PVM tikslo ir atleidžiant nuo PVM nekilnojamojo turto fondo valdytojo vykdomą faktinį nekilnojamojo turto administravimą, užtikrinamas neutralumas pasirenkant iš tiesioginio investavimo į vertybinius popierius ir investavimo į nekilnojamojo turto fondų.

57. Todėl į antrąjį prejudicinį klausimą reikia atsakyti taip: „valdymo“ sąvoka, kaip ji suprantama pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunktį, apima ir faktinį specialaus investicinio fondo nekilnojamojo turto administravimą.

VI – Išvada

58. Remdamasi išdėstytais argumentais, siūlau *Hoge Raad der Nederlanden* pateiktus prejudicinius klausimus atsakyti taip:

Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunktį reikia aiškinti taip, kad:

– bendrovė, kuri daugiau nei vienas investuotojas steigia vieninteliu tikslu – investuoti sukauptą kapitalą į nekilnojamąjį turtą, gali būti laikoma „specialiu investiciniu fondu“, jei atitinkama valstybė narė taiko jai specialią valstybės kontrolę;

– tokio specialaus investicinio fondo „valdymo“ sąvoka apima ir faktinį nekilnojamojo turto administravimą.

1 – Originalo kalba: vokiečių.

2 – Sprendimai *Abbey National* (C-169/04, EU:C:2006:289), *JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust* ir *The Association of Investment Trust Companies* (C-363/05, EU:C:2007:391), *Deutsche Bank*

(C-44/11, EU:C:2012:484), *GfBk* (C-275/11, EU:C:2013:141, 30 punktas), *Wheels Common Investment Fund Trustees ir kt.* (C-424/11, EU:C:2013:144, 19 punktas) ir *ATP PensionService* (C-464/12, EU:C:2014:139, 43 punktas); taip pat žr. generalinio advokato M. Poiares Maduro išvadą byloje *BBL* (C-8/03, EU:C:2004:309) ir generalinio advokato E. Sharpston išvadą byloje *PPG Holdings* (C-26/12, EU:C:2013:254).

3 – OL L 145, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 9 sk., 1 t., p. 23.

4 – OL L 347, p. 1.

5 – OL L 375, p. 3; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 1 t., p. 139; šiuo metu galioja 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/65/EB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su kolektyvinio investavimo perleidžiamus vertybinius popierius subjektais (KIPVPS) (nauja redakcija, OL L 302, p. 32), tačiau pagrindinė byla nepatenka į jos *ratione temporis* taikymo sritį.

6 – 2011 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/61/ES dėl alternatyvaus investavimo fondų valdytojų, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2003/41/EB ir 2003/65/EB ir reglamentai (EB) Nr. 1060/2009 ir (ES) Nr. 1095/2010 (OL L 174, p. 1).

7 – Žr. generalinio advokato P. Cruz Villalón išvadą byloje *ATP PensionService* (C-464/12, EU:C:2013:840, 34–36 punktai).

8 – Sprendimai *Wheels Common Investment Fund Trustees ir kt.* (C-424/11, EU:C:2013:144, 17 punktas) ir *ATP PensionService* (C-464/12, EU:C:2014:139, 41 punktas); žr. ir Sprendimų *JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust ir The Association of Investment Trust Companies* (C-363/05, EU:C:2007:391, 41–43 punktai).

9 – Pagal KIAVPS direktyvos 1 straipsnio 3 dalį tokiais subjektais laikomi ir nesavarankiškai „investiciniai fondai“, ir savarankiškos „investicinių bendrovių“, tačiau AIFV direktyvoje „investiciniai fondai“ yra hiperonimas: žr. 1 straipsnį ir 2 straipsnio 2 dalies b punktą.

10 – Žr. sprendimus *Abbey National* (C-169/04, EU:C:2006:289, 55 punktas) ir *JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust ir The Association of Investment Trust Companies* (C-363/05, EU:C:2007:391, 32 punktas).

11 – Žr. mano išvadas byloje *Abbey National* (C-169/04, EU:C:2005:523, 41 punktas) ir *JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust ir The Association of Investment Trust Companies* (C-363/05, EU:C:2007:125, 16 punktas).

12 – Sprendimai *Wheels Common Investment Fund Trustees ir kt.* (C-424/11, EU:C:2013:144, 23 punktas) ir *ATP PensionService* (C-464/12, EU:C:2014:139, 46 punktas).

13 – Žr. mano išvadas byloje *Abbey National* (C-169/04, EU:C:2005:523, 38 punktas) ir byloje *JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust ir The Association of Investment Trust Companies* (C-363/05, EU:C:2007:125, 32 punktas).

14 – Sprendimas *JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust ir The Association of Investment Trust Companies* (C-363/05, EU:C:2007:391, 34, 35 ir 37 punktai).

15 – Sprendimai *Wheels Common Investment Fund Trustees ir kt.* (C-424/11, EU:C:2013:144, 24 punktas) ir *ATP PensionService* (C-464/12, EU:C:2014:139, 47 punktas).

- 16 – Žr. Sprendim? *ATP PensionService* (C?464/12, EU:C:2014:139, 59 punktas).
- 17 – 2003 m. birželio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/41/EB dėl įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, veiklos ir priežiūros (OL L 235, p. 10; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 4 t., p. 350).
- 18 – Žr., pavyzdžiui, sprendimus *Velker International Oil Company* (C?185/89, EU:C:1990:262, 19 punktas), *Stockholm Lindöpark* (C?150/99, EU:C:2001:34, 25 punktas) ir *Granton Advertising* (C?461/12, EU:C:2014:1745, 25 punktas).
- 19 – Žr. Sprendim? *JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust ir The Association of Investment Trust Companies* (C?363/05, EU:C:2007:391, 53 punktas), taip pat žr. Sprendim? *ATP PensionService* (C?464/12, EU:C:2014:139, 42 punktas).
- 20 – Žr. sprendimus *Abbey National* (C?169/04, EU:C:2006:289, 62 punktas), *JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust ir The Association of Investment Trust Companies* (C?363/05, EU:C:2007:391, 45 punktas), *GfBk* (C?275/11, EU:C:2013:141, 30 punktas), *Wheels Common Investment Fund Trustees ir kt.* (C?424/11, EU:C:2013:144, 19 punktas) ir *ATP PensionService* (C?464/12, EU:C:2014:139, 43 punktas).
- 21 – Žr., pavyzdžiui, sprendimus *Komisija / Prancūzija* (C?481/98, EU:C:2001:237, 22 punktas), *Marks & Spencer* (C?309/06, EU:C:2008:211, 47 punktas) ir *Pro Med Logistik* (C?454/12 ir C?455/12, EU:C:2014:111, 52 punktas).
- 22 – Sprendimas *ATP PensionService* (C?464/12, EU:C:2014:139, 51 ir 59 punktai).
- 23 – Žr. sprendimus *Abbey National* (C?169/04, EU:C:2006:289, 67 punktas), *GfBk* (C?275/11, EU:C:2013:141, 20 ir 21 punktai) ir *ATP PensionService* (C?464/12, EU:C:2014:139, 63 ir 65 punktai).
- 24 – Žr. Sprendim? *Abbey National* (C?169/04, EU:C:2006:289, 40–43 punktai).
- 25 – Sprendimai *Abbey National* (C?169/04, EU:C:2006:289, 63 punktas), *Deutsche Bank* (C?44/11, EU:C:2012:484, 31 punktas) ir *ATP PensionService* (C?464/12, EU:C:2014:139, 65 punktas).
- 26 – Sprendimai *GfBk* (C?275/11, EU:C:2013:141, 22 ir 25 punktai) ir *ATP PensionService* (C?464/12, EU:C:2014:139, 66 ir 67 punktai); žr. ir Sprendim? *Abbey National* (C?169/04, EU:C:2006:289, 64 punktas).
- 27 – Žr. Sprendim? *GfBk* (C?275/11, EU:C:2013:141, 29 ir 30 punktai).
- 28 – Žr. šios išvados 35 punktą.